

ПОРАДИ ЮРИСТА

КОМЕНТАРІ ПРАВНИКІВ, ПОЛІТИКІВ, ЕКОНОМІСТІВ, ФАХІВЦІВ ТА ЕКСПЕРТІВ

ЖОВТЕНЬ
№ 10 (193) 2026

ОЛЕГ СТАРІКОВ:
**«ТРЕБА ГОТУВАТИСЬ ДО ТОГО,
ЩОБ НЕ ПРОГРАТИ МИР,
А ВИГРАТИ ЙОГО»**

ЧИТАЙТЕ В НОМЕРІ:

ПЕРЕРАХУНОК ПЕНСІЇ У ЗВ'ЯЗКУ З ІНДЕКСАЦІЄЮ

Що варто знати пенсіонерам
щодо неправильної
індексації при перерахунку
виплат

Стор. 2

ОТРИМАННЯ ДОПОМОГИ «ЗИМОВА ПІДТРИМКА»

Умови надання одноразової
допомоги вразливим
категоріям населення

Стор. 3

ПРОХОДЖЕННЯ ВЛК У 2026 РОЦІ

Які хвороби можуть
вплинути на придатність
до проходження військової
служби

Стор. 6

ДОПОМОГА «ПАКУНОК ШКОЛЯРА»

Як звернутися за виплатою
у 5 000 грн та коли
закінчується термін подачі
заяв

Стор. 7

Всеукраїнська інформаційно-правова газета

Виходить за підтримки Українського інституту політики
та Правозахисної організації «Спільна Мета»

Інформаційно-
правовий портал
www.porady.org.ua →

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС ГАЗЕТИ - 49801

**Кожному
гарантується
право знати
свої права і
обов'язки**

Ст. 57 Конституції
України

ПЕРЕРАХУНОК ПЕНСІЇ ЧЕРЕЗ НЕПРАВИЛЬНУ ІНДЕКСАЦІЮ: ПРО ЩО ВАРТО ЗНАТИ ПЕНСІОНЕРАМ

Останнім часом дедалі більше пенсіонерів звертаються до судів через неправильне проведення Пенсійним фондом щорічної індексації пенсій. У багатьох випадках питання полягає не просто в тому, на скільки гривень збільшилася пенсія, а в тому, який саме показник середньої заробітної плати Пенсійний фонд використав при її перерахунку та чи правильно застосував відповідні коефіцієнти індексації.

Відповідно до частини другої статті 42 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» №1058-IV, для забезпечення індексації пенсій щороку з 1 березня проводиться перерахунок раніше призначених пенсій шляхом збільшення показника середньої заробітної плати (доходу) в Україні, який враховується для обчислення пенсії.

Тобто індексація — це не просто встановлення певної доплати до пенсії. Від правильного застосування показника середньої заробітної плати та відповідних коефіцієнтів залежить сам розмір пенсії.

Важливе значення для таких спорів має практика Верховного Суду. Зокрема, у постанові Судової палати Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду від 16 квітня 2025 року у справі №200/5836/24 сформульовано принципову правову позицію щодо застосування статті 42 Закону №1058-IV при проведенні індексації пенсії.

Верховний Суд виходить із того, що при індексації необхідно збільшувати показник середньої заробітної плати, який враховувався при обчисленні відповідної пенсії. При цьому положення урядових постанов та підзаконних нормативних актів не можуть застосовуватися таким чином, щоб звужувати право пенсіонера, встановлене безпосередньо законом.

Ця позиція Верховного Суду вже активно застосовується адміністративними судами при розгляді аналогічних пенсійних спорів.

Тому пенсіонерам, яким у попередні роки індексація фактично проводилася у вигляді незначних фіксованих доплат або які

мають сумніви щодо правильності застосованих Пенсійним фондом коефіцієнтів, варто перевірити свій пенсійний розрахунок.

Для цього необхідно встановити, який показник середньої заробітної плати застосовувався при призначенні пенсії, як він змінювався під час наступних індексацій та які саме коефіцієнти використовували Пенсійний фонд.

Якщо буде встановлено, що індексацію проведено неправильно, до Пенсійного фонду можна звернутися із заявою про проведення належного перерахунку пенсії. У разі відмови рішення, дії чи бездіяльність органу ПФУ можуть бути оскаржені до адміністративного суду.

При цьому необхідно пам'ятати про строки звернення до суду.

Відповідно до частини другої статті 122 Кодексу адміністративного судочинства України загальний строк звернення громадянина до адміністративного суду становить шість місяців з дня, коли особа дізналася або повинна була дізнатися

про порушення свого права.

У пенсійних спорах питання обчислення цього строку має свої особливості та залежить від конкретних обставин справи. Однак відкладати звернення до суду на роки не варто. Особливо якщо пенсіонер уже отримав письмову відповідь Пенсійного фонду про відмову у проведенні перерахунку.

Тому якщо виникають сумніви у правильності проведеної індексації, доцільно отримати детальний розрахунок пенсії, перевірити застосовані ПФУ показники та коефіцієнти і, за наявності порушення, своєчасно звертатися за захистом свого права.

Неправильна індексація може впливати не лише на сьогоднішній розмір пенсії, а й на всі наступні її перерахунки. Тому інколи навіть невелика помилка у базовому показнику з роками призводить до суттєвої різниці у виплатах.

Адвокат Олег Якименко

ПЕНСІЯ У РАЗІ ВТРАТИ ГОДУВАЛЬНИКА — ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯ: ХТО МАЄ ПРАВО І ЯК ОТРИМАТИ

У разі загибелі чи зникнення безвісти військовослужбовця члени його родини мають право на пенсію по втраті годувальника. Йдеться про непрацездатних членів сім'ї, для яких заробіток військовослужбовця був основним джерелом фінансів для життя. Пенсія призначається, поки вони непрацездатні. А для людей пенсійного віку — довічно.

Хто має право?

Діти, брати, сестри, онуки, якщо вони:

- молодші 18 років
- або старші 18 років, якщо отримали інвалідність до досягнення цього віку
- або студенти денної форми навчання до закінчення навчання, але не довше ніж до 23 років
- або діти-сироти до 23 років.

Брати, сестри та онуки мають право на пенсію, якщо у них немає працездатних батьків.

Батьки та дружина/чоловік, якщо вони досягли пенсійного віку або мають

інвалідність.

Дід і баба - якщо немає інших людей, зобов'язаних утримувати їх за законом.

Член сім'ї - якщо він/вона не працює і доглядає дітей, братів чи онуків віком до 8 років померлого годувальника.

Повний перелік визначений ст. 30 ЗУ «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб».

Розмір пенсії

Залежить від причини смерті годувальника.

Якщо смерть настала через поранення, контузії, каліцтво або захворювання, пов'язане із захистом Батьківщини, призначається 50% або 70% від заробітку годувальника:

- 70% — якщо право на пенсію має один непрацездатний член сім'ї

- 50% — якщо право на пенсію мають два і більше непрацездатні члени сім'ї, крім батьків, дружини/чо-

ловіка.

Якщо смерть настала внаслідок каліцтва, одержаного від нещасного випадку, не пов'язаного зі службою, або через захворювання, пов'язане зі службою — 30% від заробітку годувальника на кожного непрацездатного члена сім'ї.

У таких самих розмірах, незалежно від причини смерті годувальника, обчислюються пенсії членам сімей померлих осіб з інвалідністю внаслідок війни та членам сімей, до складу яких входять діти, які втратили обох батьків.

Куди звертатися для оформлення пенсії

Якщо годувальник не отримував пенсію — до уповноваженого органу (підрозділу), де він проходив службу (наприклад, Міноборони, Нацгвардії). Уповноважений орган має передати заяву до Пенсійного фонду.

Якщо годувальник вже отримував пенсію — одразу до Пенсійного фонду.

Які документи потрібні для оформлення

- свідоцтво про смерть або рішення суду про визнання безвісно відсутнім (оголошення померлим)
- документи, що підтверджують родинні зв'язки
- витяг з наказу про виключення зі списків особового складу
- документи про перебу-

вання на утриманні годувальника

- документи про обставини загибелі чи смерті годувальника внаслідок поранення, контузії, каліцтва, одержаних під час проходження служби при виконанні службових обов'язків (висновок військово-лікарської комісії).

Повний перелік визначений п. 3 р. 2 Порядку, Постанови Правління Пенсійного фонду України 30.01.2007 № 3-1.

Скільки розглядається заява

Пенсійний фонд має прийняти рішення впродовж 10 днів.

У разі відмови повідомлення про причину має бути надіслане протягом 5 днів.

Рішення про відмову можна оскаржити до керівника територіального органу Пенсійного фонду, до органу Пенсійного фонду вищого рівня, до суду.

РОЗМІЩЕННЯ РЕКЛАМИ
в газеті
та на сайті

На сторінках газети та на сайті інформаційно-правового порталу ПОРАДИ ЮРИСТА (www.porady.org.ua) Ви маєте можливість розмістити рекламу, статті, інтерв'ю, блоги та інші матеріали суспільно-правового характеру.

Вартість та умови розміщення матеріалів дізнавайтесь за телефоном +38 (098) 507-28-77 або e-mail: porady_urista@ukr.net

«ЗИМОВА ПІДТРИМКА» ВРАЗЛИВИМ КАТЕГОРІЯМ НАСЕЛЕННЯ: УМОВИ НАДАННЯ ОДНОРАЗОВОЇ ДОПОМОГИ

Кабмін ухвалив постанову № 1084 “Деякі питання надання допомоги населенню протягом опалювального сезону 2026/27 року за кошти з рахунка для надання гуманітарної та іншої допомоги цивільному населенню в умовах воєнного стану в Україні і кошти міжнародних та національних організацій”, якою затвердив порядки надання одноразової грошової допомоги вразливим категоріям населення, які проживають на територіях бойових дій (або тих, де вони велися), протягом опалювального сезону 2026/27 року – “Зимова підтримка”.

Розмір одноразової допомоги – 19 400 грн на одне домогосподарство. Він не залежить від кількості членів домогосподарства, їх категорій.

“Зимова підтримка” надається за рахунок одного з джерел фінансування: зі спеціального фонду державного бюджету або за кошти міжнародних гуманітарних організацій.

Допомога надається особам, які фактично проживають у громадах, включених до відповідних переліків територій Донецької, Запорізької, Дніпропетровської, Херсонської, Харківської,

Сумської, Миколаївської, Чернігівської областей (за винятком тимчасово окупованих територій).

Хто має право

Грошова допомога “Зимова підтримка” надається вразливим категоріям громадян, які на час подання заяви є отримувачами:

- пенсій по інвалідності;
- надбавки на догляд (у розмірі 50 грн) особи з інвалідністю I групи, одинокі особи з інвалідністю II групи (які потребують догляду або досягли пенсійного віку) та III групи (які досягли пенсійного віку) / одинокі одержувачі пенсій за віком та за вислугу років, які потребують постійного стороннього догляду;
- житлових субсидій, в т.ч. на тверде паливо;
- державної допомоги на дітей одиноким матерям / допомоги при народженні дитини / допомоги на дітей у багатодітних сім'ях;
- державної соціальної допомоги особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю / особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю / на догляд;
- допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам;
- державної соціальної допомоги на дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, які виховуються в дитячих

будинках сімейного типу або прийомних сім'ях / на утримання дитини в сім'ї патронатного вихователя.

Важливо!

Особи, які на дату звернення не отримують хоч одну із зазначених виплат, але є особами з інвалідністю, членами багатодітної сім'ї або одинокими непрацездатними особами пенсійного віку, за умови документального підтвердження належності до таких осіб, мають право на оформлення допомоги.

Як оформити виплату

Одноразова грошова допомога надається на підставі заяви.

Для отримання “Зимої підтримки” за рахунок

спеціального фонду державного бюджету, заява подається:

- через сервісний центр Пенсійного фонду України;
- через центр надання адміністративних послуг;
- через уповноважених посадових осіб виконавчого органу сільської, селищної, міської ради відповідних територіальних громад.

Виплата за кошти міжнародних гуманітарних організацій, надається за заявою, поданою до сільської, селищної чи міської ради.

Важливо!

Заяви приймаються у період по 30 жовтня 2026 року.

В заяві особа надає згоду на передачу та обробку своїх персональних даних.

Хто здійснює виплату

Особам, які отримують одноразову грошову допомогу з спеціального фонду державного бюджету, виплату здійснює Пенсійний фонд України на зазначений у заяві банківський рахунок (IBAN) або готівкою через поштове відділення.

Особам, які отримують допомогу за кошти міжнародних гуманітарних організацій, “Зимова підтримка” виплачується міжнародними та національними організаціями шляхом перерахування

коштів на зазначений у заяві банківський рахунок або здійснення грошових переказів через міжнародну платіжну систему “WESTERN UNION”.

Важливо!

Консультації з питань “Зимої підтримки” можна отримати в Контакт-центрі Пенсійного фонду України, за багатоканальним номером 0 800 503 753, обравши відповідну тематику, натиснувши кнопку “8”.

За інформацією ПФУ

ПЕНСІЯ ЗА ОСОБЛИВІ ЗАСЛУГИ: ХТО МАЄ ПРАВО НА ВИПЛАТУ ТА ЯК ЇЇ ОФОРМИТИ

Громадяни, які відповідно до Закону України «Про правовий статус та вшанування пам'яті борців за незалежність України у XX столітті» визнані борцями за незалежність і зазнали репресій з боку комуністичного режиму за свої політичні чи релігійні переконання (далі – борці за незалежність), мають право на пенсію за особливі заслуги перед Україною.

Ця виплата призначається тим громадянам, які офіційно реабілітовані згідно із Законом України «Про реабілітацію жертв репресій комуністично-

го тоталітарного режиму 1917–1991 років» та яких радянська влада незаконно карала позбавленням волі (ув'язненням) або примусово й безпідставно утримувала в психіатричних закладах, а її розмір становить 4200 гривень.

Зазначений розмір виплати не є фіксованим і щороку з 1 березня збільшується відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» за рішенням Кабінету Міністрів України. Завдяки таким регулярним підвищенням, з 1 березня поточного року сума щомісячної виплати для бор-

ців за незалежність зросла і тепер становить 5667,52 гривні.

Щоб оформити пенсію, необхідно підтвердити свій статус. Головним підтверджувальним документом є довідка встановленого зразка, видана Регіональною комісією з реабілітації, що діє при обласних, Київській та Севастопольській міських державних (або військових) адміністраціях.

Подати документи можна, звернувшись до найближчого сервісного центру Пенсійного фонду України або надіславши поштою на адресу тери-

торіального органу ПФУ. Адреса Головного управління ПФУ в Одеській області: 65609, м. Одеса, вул. Канатна, 83.

Пенсія за особливі заслуги призначається з дня звернення або з дня набуття права на неї, якщо звернення за її встановленням відбулося не пізніше 12 місяців з дня виникнення такого права (наприклад, з дати отримання довідки).

Що вважається днем звернення:

- якщо документи подаються особисто – день прийому заяви працівником Пенсійного фонду;
- якщо відправляються

поштою – дата, вказана на поштовому штемпелі місця відправлення.

Зверніть увагу! Якщо до заяви додані не всі необхідні документи, територіальний орган Пенсійного фонду України повідомляє заявників, які документи мають бути подані додатково. Якщо відсутні документи будуть подані не пізніше трьох місяців з дня повідомлення про необхідність подання додаткових документів, днем звернення за встановленням пенсії за особливі заслуги вважається день прийому або відправлення заяви про встановлення такої пенсії.

Пенсія за особливі заслуги перед Україною борцям за незалежність встановлюється як надбавка до основної пенсії.

Також варто зазначити: якщо особа одночасно має право на надбавку з кількох підстав, передбачених ст. 1 Закону України «Про пенсії за особливі заслуги перед Україною», Пенсійний фонд призначає одну – найбільшу та у максимальному розмірі.

За інформацією ПФУ

ОЛЕГ СТАРІКОВ: «ТРЕБА ГОТУВАТИСЬ ДО ТОГО, ЩОБ НЕ ПРОГРАТИ МИР, А ВИГРАТИ ЙОГО»

Військовий експерт, полковник СБУ у відставці Олег Старіков в інтерв'ю кореспонденту Віталію Гузію розповів про ескалацію воєнних дій між Росією і Україною та імовірність переходу до нової, більш жорстокої фази протистояння.

Також експерт висловив свою думку відносно глобальних процесів, які наразі відбуваються у світі в економічній та безпековій площинах і чи реальний сценарій масштабної, світової війни в ході цих процесів.

ВІТАЛІЙ ГУЗІЙ:

Хочу почати з чутливої для киян теми, а саме - удари реактивними дронами, зокрема, по автозаправним станціям. Чи можуть вони дати якусь значну логістичну, економічну шкоду для столиці?

Для порівняння, в Харкові по АЗС почали бити з кінця липня. Тобто б'ють два місяці. Загалом в Харкові 190 АЗС, вдарили по 12. Тобто у Харкові вибили десь 7% АЗС за два місяці. В Києві поки менше одного проценту.

Як ви оцінюєте цю ситуацію, її перспективи та наслідки в розрізі доступності палива для столиці і інших великих міст України?

ОЛЕГ СТАРІКОВ:

Ну, по-перше, війна міст, війна інфраструктури продовжується.

По-друге, так, дійсно, з урахуванням того, що противник наносить удари саме точково по АЗС, це буде впливати не тільки на потреби, де можна безпечно заправитися, на яку заправку їхати чи не їхати, якщо наприклад дронів тривога і летить десь близько. Це буде впливати на моральну, ментальну складову населення і буде викликати певну тривогу.

По-третє, з урахуванням того, що адреси, локації кожної АЗС у відкритому доступі, вони у всіх в електронних базах є, адреси, онлайн карти, тощо, тому, яку саме АЗС вибере наступного разу противник для удару, визначити проблематично.

Наскільки я розумію, що почали по АЗС «Укрнафти» бити, саме можливо мережа цієї заправки і буде головною ціллю, не скажу.

В четверте. Чи мона

цьому протидіяти?

Ось тут я вже бужду не оптимістом, а песимістом.

Справа в тому, що якщо б ворог використовував поршневі дрони, наприклад Герань-2/3, то з ними боротися ми навчилися. А якщо, як зараз відбувається, будуть масштабувати використання дронів на реактивній тязі, то з ними вже складніше і ми тільки починаємо адаптовуватися до протидії цій загрозі.

Чому? Тому що реактивні дрони рухаються більш швидко і на більшій висоті, а у нас, як завжди відбувається в центральних органах виконавчої влади, які займаються обороною країни і відповідають за оборону країни, нажалі там більше всього направлено на показ, на картинку, ніж на реально стратегічне планування.

Тому збивати реактивні дрони, хоча вони звісно, не дешеві у виробництві, але збивати ракетою вартістю мільйон доларів ніхто не буде. Це перше. Друге - на кожен дрон піднімати у небо літаки F-16 або Mirage, теж це буде занадто дорогавартісно, тому що година польоту і, взагалі все, що пов'язано з бойовою експлуатацією літака, це теж такі достатньо дорога річ.

Можливо, найголовніше, що можна зробити - це організувати дві-три ешелони оборони. Наприклад, спочатку контролювати обстановку, робити розвідку, потім на дальніх підступах знищувати з допомогою, знову ж таки, авіації або з допомогою виставлення мобільних груп, які будуть їх збивати. Реактивні дрони - перехоплювачі, які зараз впроваджуються, вони тільки починають потрапляти в промислове виробництво.

Масово використовувати зенітні комплекси, пушки, це теж навіть на весь Київ не вистачить, адже їх особливо не багато, і навіть в країнах НАТО. Тому в середньостроковій перспективі цю проблему вирішити буде важко, але напрацювання вже є, тому подивимось.

ВІТАЛІЙ ГУЗІЙ:

З приводу ударів по нашій інфраструктурі в Києві. Почастішали точкові «прильоти» по торговим центрам, по активам наших регіональних та загальнонаціональних олігархів. Тобто, поступово, бачимо, дотягуються і до їх майна. Так, наприклад, вдарили три рази по великому торговому центру в Сумах, закривається торговий центр в Миколаєві, до того вдарили по найбільшому торговому центру в Кривому Розі.

Тобто, якщо далі війна міст буде ескалаційно розвиватися, що, окрім торгових центрів, стане наступною ступінню ескалації? Ви також згадували удари по мостах, але чи є ще якісь проміжні етапи між заправками, торговими центрами і мостами?

ОЛЕГ СТАРІКОВ:

Під потенційною загрозою все, що має якусь цінність. Торгові центри, потім логістичні склади і так далі.

Насправді, що це все йде планово і масштабується. Ось в чому небезпека. А раз, якщо планово масштабуються удари, значить, є якийсь план. І цей план затверджений.

Я скільки раз казав, що армії воюють за документами. Парадоксально, навіть противник воює за документами, не тільки наша військова сила. Не

варто недооцінювати противника і переоцінювати свої власні сили.

Потрібно розуміти, що у ворога також є план, а значить, є список потенційних цілей, і список цей затверджений. На це виділені відповідні ресурси.

Ймовірно, що після того, як будуть нанесені удари по торговим центрам, підуть по більш дрібними об'єктам.

З чого вони починали? З автозаправок на трасах Харків-Суми, Харків-Полтава, Харків-Дніпро. Потім перейшли на удари по залізничній інфраструктурі, по залізничним вокзам, по локомотивам. Зараз локомотивні депо вже на межі існування.

Потім почали бити по сортувальним станціям, почали бити по складах маркет-плейсів.

Далі наступний етап. Вже був «приліт» в Миколаївській області по елеватору. Тобто будуть під загрозою елеватори.

Будуть також бити по мостах, особливо по тих, які мають залізничні колії, щоб порушити логістичну систему України. Ну і в Одесі по портовому господарству далі будуть бити, Миколаїв також, Придунайське паропрохідство, тощо.

Тому у підсумку можемо отримати наступну ситуацію - якщо далі це буде продовжуватися, війна «тилових міст», то беремо карту України, умовно накладаємо на карту Російської Федерації і співставляємо - Україна це близько 1/30 по площі Російської Федерації. Ми знищуємо їх логістику та інфраструктуру, а вони нашу.

В результаті в Україні буде знищено всю інфраструктуру, а в Росії зни-

щена європейська частина.

Але парадокс в тому, що це нічого не змінить у веденні бойових дій на полосі зіткнення. Ще раз повторюю, це ніяк не впливає на ситуацію на фронті.

Територія може бути знищена, все буде лежати в руїнах, а на фронті буде продовжуватися введення бойових дій, як і зараз. Тобто паралельно два фронти - тилівий і передовий.

Я трохи доповню. Війна в 26-му році стала багаторівневою. Тобто раніше війна була, коли йшли бойові дії і в рамках дипломатії велися переговори. Потім війна почалася вестися в інформаційній сфері. Вона стала більш жорстокою. І зараз війна ведеться вже в рамках нанесення ударів по тилам одне одного. Але, знову ж таки, це поки ніяк не впливає на безпосередньо фронт. Тому війна все більше і більше розширюється і переходить на інші ступені. І зупинити це стає все складніше. Ось в чому парадокс. Кожний новий етап сприяє ще більшому затягуванню і ескалації війни.

ВІТАЛІЙ ГУЗІЙ:

У контексті ударів по тилам. Чи може бути, що Росія почне бити не тільки по торгових центрах, а й, наприклад, по університетах, особливо військової направленості, по окремим елітним школам, де вчать діти наших еліт або просто багаті діти. Це ж теж так би мовити, ядро нашої інфраструктури.

Крім того, чи можуть бути удари по лікарням, по поліклінікам, щоб максимально ускладнити життя цивільному населенню і підштовхнути

таким чином когось до еміграції, а також до масових протестів всередині країни?

ОЛЕГ СТАРІКОВ:

Це все можливо в рамках «війни міст» і ескалації. Ми за майже п'ять років війни жодного разу не бачили, окрім 2026 року, щоб «прилітало» там, де живе еліта.

В Конча-Заспу не прилітало? Не прилітало. І в Козин не прилітало. І в «Династію» не прилітало. А ось нещодавно прилетіло в Лісники, де знаходиться кінно-спортивний клуб. А хто в нас, переважно, займається конним спортом? Звісно, там є люди, які, як ви сказали, належать до еліти. Тому вже і туди почало «прилітати».

Тому це - сигнал. Але сигнал це, так сказати, одноразовий. Якщо буде повторно, то це вже буде система.

«Війна міст» - не має ніякого значення, хто ініціатор, хто жертва. Тому що діють принципи «око за око, зуб за зуб».

А всі розмови про те, що «давайте відповідати, бо мої родичі загинули і давайте у відповідь вбивати», це дурня повна. Тому що у тих, у кого загинули рідні, вони переважно, навпаки вимагають, щоб зупинили оце «око за око», щоб більше ні у кого ніхто не загинув.

Тому зараз, сама по собі ситуація розвивається не дуже обнадійливо і в деяких містах підходить до гуманітарної кризи.

→

ВІТАЛІЙ ГУЗІЙ:

Які мають аргументи США, та які важелі тиску має застосувати Трамп, можливо по відношенню до Китаю, а також у відносинах з Європою, Росією та Україною, щоб все-таки деескалація стала реальністю? І які можуть бути форми деескалації? Тому що перше, що приходить на думку - це просто заморозка фронту.

З чого можна було б далі почати якісь політичні, дипломатичні домовленості, хоча Росія, як ми бачимо, роками виступає проти такого формату і спочатку хоче отримати якийсь новий баланс, а вже потім його закріпити зупиненням бойових дій.

ОЛЕГ СТАРІКОВ:

Ситуація в геополітиці зараз знаходиться на тому рівні, що світ пройшов після Потсдамської конференції. Тобто, як після Другої світової війни зараз світ перейде в нову якість. Буде нове становище.

Що це буде за нове становище? Або двополярний «світ» або багатополарний «світ», де країни одночасно будуть поділені на «блоки» в які буде їм вигідно входити.

Наприклад, Росії вигідно торгувати з Америкою ураном або плутоном, який виробляє на своїх комбінатах для атомних електростанцій. Так само і для Франції з якою торгують до сих пір.

Тобто не дивлячись на війну багато країн і далі продовжують торгувати

між собою в тих отраслях, які взаємовигідні.

Росії також вигідно отримувати щось, що пов'язане з високими технологіями, щось пов'язане з бурінням, американцям вигідно в Росії закуповувати те, що пов'язане з металами, в тому числі рідкоземельними.

Всім вигідно торгувати. Китаю вигідно Америці щось продавати, а Америці вигідно щось купувати в Китаї.

Зрозуміли, так? Тобто воно, здається, що буде все розділено, але розвиток технологій і економіки автоматично штовхає світ до глобалізації, незважаючи на різні політичні погляди і позиції країн.

Наприклад, зараз так би мовити є дві глобальні платформи - американська і китайська. А є країни, які повністю залежать від інших. Вони хочуть, наприклад, з Китаєм щось вигідно робити, будуть з Китаєм робити, вигідно з Америкою, будуть з Америкою.

Ще є Індія, а також країни Глобального півдня...

Це, до речі стосується запровадження і дії різноманітних санкцій - часто торгівля між країнами так чи інакше продовжується, а деякі країни взагалі не приєднуються до санкцій адже кожен переслідує власні інтереси і робить так, як вигідно саме йому.

Ті ж Філіппіни, Індонезія, Пакістан, Бразилія,

ПАР хочуть регіонального лідерства. Те ж саме і Турція. Тобто, що виходить - економічні блоки будуть два великі, а країни, які захочуть, будуть співпрацювати, вони будуть і там і там співпрацювати, і по всій вірогідності світ буде розділено на регіональні зони. На країни, тобто регіональні зони, які будуть відповідати в тому числі і за безпеку.

Наприклад, «відповідальними» за Європу і безпекову ситуацію там визначать або німців, або французів.

Британці намагаються впливати на північ Європи але їм більше ніхто не дасть цього зробити. Там Данія, Нідерланди, Скандинавія. Польща до Британії також не піде, Польща до Америки піде.

За Близький Схід ми вже бачимо, вірогідно будуть відповідальні Турція (війська), Саудити (гроші) і Пакістан (ядерна парасоля).

Хто буде «відповідати» за Африку? Наскільки я розумію - Китай і Росія по центральній Африці.

Тихоокеанський регіон, там Сполучені Штати Америки, все що пов'язано з Австралією, Новою Зеландією, тощо.

Ну і Латинська Америка - це доктрина Монро, та вплив США.

Гренландію подивимося, чи «заберуть» чи ні.

А от як воно все це «устаканиться», ми будемо бачити. Дай Боже, якщо воно буде йти повільно, еволюційним шляхом, і не дай Бог, якщо воно піде революційним шляхом з допомогою війн.

Зараз найбільш небезпечна ситуація, адже йде боротьба за перерозподіл сфер впливу, зокрема, між США і Китаєм.

Британія намагається видавити Росію із цього процесу. Тому нависає загроза великої війни в Європі, і президент США Трамп це бачить, і він знає це, і Китай це бачить, і вони намагаються цю війну не допустити.

Чи буде війна в Європі, це вирішиться протягом цього року.

Але враження таке, що ця війна вона може вийти за існуючі межі і стане некерованою і це вже може стати «страшним Армагеддоном» про який зараз всі говорять. Але, знову ж таки, повторюю, і Штати, і Китай, і Схід, і Країни Півдня категорично проти, щоб це було, і намагаються зробити все можливе, щоб така глобальна війна не розв'язалась.

ВІТАЛІЙ ГУЗІЙ:

У контексті задачі трьох тіл у секторі безпеки - США, Китай, Росія.

США зрозуміло - технології, перша армія світу, це всі визнають, хоча війна в Ірані викликає ряд питань у цьому відношенні, але зараз не про це.

Китай - численна армія і мобілізаційний потенціал 20 мільйонів людей, знов таки технології. І третє місце Російська Федерація. Чому? Тому що найбільший ядерний арсенал у світі?

Якщо задача Британії в секторі безпеки - виключити Росію з третього місця, то чи передбачає це позбавлення Росії ядерного статусу, щоб Росія в секторі безпеки взагалі нічого із себе не уявляла? Тому що ми ж розуміємо, якщо за Росією є така «ядерна дубина», все одно час від часу її амбіції в секторі безпеки в тій же Середній Азії та східній Європі будуть залишатись.

ОЛЕГ СТАРІКОВ:

Так, це план Британії, так воно і є, щоб розділити Росію на частини, позбавити голосу постійного члена Ради безпеки ООН і також позбавити ядерного потенціалу, або отримати над ним контроль. Тобто ядерна зброя і буде там знаходитися, але контроль, буде знаходитися у когось іншого.

Наведу приклад. У Британії своєї ядерної зброї немає. У них є ракети «Трайден», які стоять на озброєнні, з ядерними боеголовками, також підводні човни. Вони знаходяться у спільному використанні зі Сполученими Штатами і британці одноосібно ключі «повернути» не можуть на використання цієї зброї.

По-другому формату британці арендують у США ракети «Трайден».

Зрозуміло? Тобто таку ж систему по плану Британії вони намагаються провести по відношенню до Російської Федерації.

Але тут є одне «але». Збройні сили РФ в 22-му році були одного рівня, а зараз у 2026-му зовсім інший рівень. Це зовсім інші збройні сили. Ще раз повторюю, найголовніше у них зараз вже не те, що є ядерне військо, а те, що армія отримала реальний бойовий досвід і стала значно боєспособнішою.

Також варто не забувати, що війна має дві фази - військову і політичну. Можна військову фазу виграти, а політичну програти. Або навпаки.

Простий приклад. 1815 рік. Венський конгрес. Після наполеонівської Франція війну програла, але найцікавіше інше. Міністр закордонних справ Франції досяг угоди щоб Францію не «розчленували» і залишили як країну. Франція не отримала ніяких контрибуцій, репарацій, але програвши війну вони виграли мир.

Ось парадокс. Це означає те, що не завжди виграв війну, ти виграєш мир, і навпаки.

Тому нашим дипломатам, з урахуванням того, що на полі бою у нас зараз відносно рівновага, треба готуватися до того, щоб не програти мир, а його виграти.

І до цього треба бути готовим.

Віталій Гузій

Олег Старіков

ВЛК У 2026 РОЦІ:

ЯКІ ХВОРОБИ МОЖУТЬ ВПЛИНУТИ НА ПРИДАТНІСТЬ ДО ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ

Коли людина отримує направлення на ВЛК, одне з перших питань, яке виникає, – чи вплине її діагноз на висновок комісії. Особливо, якщо йдеться про хвороби серця, проблеми із зором або слухом, захворювання нервової системи, хребта, суглобів, дихальних шляхів чи інші хронічні стани.

Проте ВЛК оцінює не лише сам факт встановленого діагнозу, а й те, наскільки захворювання порушує функції організму, як воно протікає, чи є ускладнення та наскільки стан людини відповідає критеріям конкретної статті Розкладу хвороб. Саме тому одна й та сама хвороба у двох людей не обов'язково означатиме однаковий висновок ВЛК.

Які ж саме захворювання враховує ВЛК, у яких випадках людину можуть визнати непридатною, а коли – придатною до служби у визначених підрозділах та що робити, якщо комісія не врахувала наявні медичні документи пише «Судово-юридична газета».

Основним документом, за яким проводиться військово-лікарська експертиза у Збройних Силах України, є наказ Міністерства оборони України від 14 серпня 2008 року №402 «Про затвердження Положення про військово-лікарську експертизу в Збройних

Силах України». Станом на 5 жовтня 2026 року чинною є редакція наказу від 22 серпня 2025 року.

Важливо, що висновок ВЛК формується з урахуванням Розкладу хвороб, станів та фізичних вад, що визначають ступінь придатності до військової служби, пояснень щодо застосування його статей та додаткових вимог до стану здоров'я. Ці положення містяться відповідно у додатках 1, 2 та 3 до Положення про військово-лікарську експертизу.

Зазначимо, що захворювання у Розкладі хвороб – це лише перший крок. Далі ВЛК має визначити, наскільки воно впливає на стан здоров'я та функціональні можливості людини.

Які захворювання враховує ВЛК?

Розклад хвороб охоплює широкий перелік патологій. Зокрема, йдеться про:

- інфекційні та паразитарні захворювання,
- новоутворення,
- хвороби крові та кровотворних органів,
- ендокринні захворювання і порушення обміну речовин,
- психічні та поведінкові розлади,
- хвороби нервової системи, органів зору і слуху,
- системи кровообігу, органів дихання, травлення, шкіри,
- опорно-рухового апа-

рату та інші стани.

Наприклад, стаття 12 Розкладу стосується захворювань крові та кровотворних органів і деяких порушень імунної системи. При цьому значення має не лише сам діагноз, а й характер перебігу хвороби та ступінь порушення функцій.

Стаття 13 охоплює ендокринні захворювання, розлади харчування та порушення обміну речовин. До цієї категорії належать, зокрема, захворювання щитоподібної залози, цукровий діабет та інші порушення регуляції рівня глюкози.

Окремі статті присвячені психічним і поведінковим розладам, захворюванням нервової системи, органів зору та слуху. Зокрема, стаття 36 стосується втрати слуху та інших порушень слухової функції, а стаття 37 – станів після гострих захворювань вуха або оперативного лікування.

Окремий великий блок становлять захворювання серцево-судинної системи.

Чому один діагноз не завжди означає однаковий висновок ВЛК?

Людина може мати встановлений діагноз і водночас бути визнана придатною до військової служби. В іншій особи з тим самим захворюван-

ням висновок може бути зовсім іншим. Причина – у тому, що Розклад хвороб розмежовує стани за ступенем порушення функцій, тяжкістю та перебігом захворювання.

Показовим є приклад із захворюваннями системи кровообігу. Стаття 38 охоплює, зокрема, некоронарні захворювання серця, кардіоміопатії, порушення ритму і провідності, ураження клапанів та інші патології.

Якщо захворювання призвело до серцевої недостатності ІБ–ІІІ стадії, за відповідним пунктом статті передбачене визнання непридатним до військової служби з виключенням з військового обліку. Водночас при серцевій недостатності І–ІІА стадії передбачений інший підхід – людина може бути придатною до служби у військових частинах забезпечення, ТЦК та СП, навчальних центрах, медичних підрозділах, підрозділах логістики, зв'язку, оперативного забезпечення та охорони.

Тобто важливо, яка саме стадія, наскільки порушена функція серця та які медичні показники це підтверджують. Такий самий принцип застосовується й до інших захворювань.

Що змінилося після скасування статусу «обмежено придатний»?

Після змін законодавства старий статус «обмежено придатний до військової служби» більше не використовується як самостійний висновок ВЛК. Чинний Розклад хвороб передбачає інші формулювання залежно від конкретної патології та її тяжкості.

Серед них – «придатний», «непридатний до військової

служби з виключенням з військового обліку», а також придатність до служби у визначених військових частинах та підрозділах забезпечення. Для окремих станів передбачається і тимчасова непридатність.

Що брати на ВЛК: перелік документів

Перед проходженням ВЛК важливо мати документи, які дозволяють підтвердити стан здоров'я: результати обстежень, висновки профільних лікарів, виписки зі стаціонару, результати аналізів та інші медичні документи, які стосуються конкретного захворювання. Особливо важливо, щоб документи підтверджували не просто факт звернення до лікаря, а наявність захворювання та ступінь порушення функцій, якщо саме це має значення за відповідною статтею Розкладу хвороб.

Необхідно підготувати на комісію::

- паспорт і військово-обліковий документ;
- направлення на ВЛК, якщо воно видане;
- амбулаторну картку або витяги з медичної документації;
- виписки зі стаціонару та епікризи;
- висновки профільних лікарів;
- результати МРТ, КТ, УЗД, рентгену, ЕКГ, ЕхоКГ, спірометрії та лабораторних аналізів;
- документи про опера-

ції, травми, госпіталізації, реабілітацію та лікування;

- документи про постійний прийом ліків або інсулінотерапію;
- документи щодо супутніх діагнозів;
- висновок профільного спеціаліста із чітким описом ступеня порушення функцій.

На комісію бажано брати оригінали для огляду й копії для долучення. Якщо документи передаються ВЛК, зберігайте у себе копії та за можливості фіксуйте факт їх подання.

Що робити, якщо ВЛК не врахувала захворювання?

Якщо військово-зобов'язаний не погоджується з рішенням ВЛК, його можна оскаржити. Рішення ВЛК районного або міського ТЦК та СП оскаржується за підпорядкованістю до відповідної обласної ВЛК. За заявою громадянина його можуть направити на медичний огляд до відповідної вищої ВЛК.

Рішення регіональної ВЛК може бути оскаржене до Центральної військово-лікарської комісії або в судовому порядку. У разі обґрунтованої скарги вища ВЛК може переглянути рішення або направити людину на контрольне обстеження та повторний медичний огляд іншою ВЛК.

Отже, якщо людина вважає, що її стан здоров'я оцінили неправильно, важливо не обмежуватися усною незгодою з висновком комісії, а використовувати передбачений Положенням порядок оскарження.

Тому для людини, яка проходить ВЛК, важливо знати не тільки назву свого діагнозу, а й те, до якої статті Розкладу він належить, які критерії передбачені цією статтею та які медичні документи підтверджують відповідний стан. Чинний наказ МОУ №402 та актуальна редакція Положення доступні в офіційній базі законодавства Верховної Ради України.

ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД СПЛАТИ ЗЕМЕЛЬНОГО ПОДАТКУ ДЛЯ ВETERANІВ: ЩО ПОТРІБНО ЗНАТИ

Ветерани війни та люди, на яких поширюється дія Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» звільняються від сплати земельного податку.

На які земельні ділянки поширюється пільга

За кожним видом використання у межах граничних норм:

- для ведення особистого селянського господарства — у розмірі не більш як 2 гектари
- для будівництва та обслуговування житлового будинку, господарських будівель і споруд (присадибна ділянка): у селах —

не більш як 0,25 гектара, в селищах — не більш як 0,15 гектара, в містах — не більш як 0,10 гектара

- для індивідуального дачного будівництва — не більш як 0,10 гектара
- для будівництва індивідуальних гаражів — не більш як 0,01 гектара
- для ведення садівництва — не більш як 0,12 гектара.

Як отримати пільгу

Подати заяву до податкової за місцезнаходженням земельної ділянки.

Важливо! Якщо подасте заяву після 1 травня — пільга застосовуватиметься у новому податковому році.

Якщо у власності декілька ділянок одного виду

Закон дозволяє не сплачувати земельний податок лише в межах певної площі. Якщо людина має кілька ділянок одного виду, загальна площа яких перевищує цю норму, вона сама обирає, на які саме ділянки буде поширюватися пільга.

До 1 травня потрібно подати заяву у довільній формі та вказати, до яких земельних ділянок застосовувати пільгу.

БПД

ЗА САМОВІЛЬНЕ ПРОНИКНЕННЯ НА ВІЙСЬКОВІ ОБ'ЄКТИ ПРОПОНУЮТЬ КАРАТИ ШТРАФОМ ДО 51 000 ГРН

Кабмін схвалив розроблений Міноборони проєкт закону, яким пропонується запровадити адміністративну відповідальність за самовільне проникнення на військові об'єкти.

Порушникам загрожує штраф від 8 500 до 51 000 грн.

Які штрафи передбачає законопроект

Документ доповнює Кодекс України про адміністративні правопорушення новою статтею 186⁹.

За базовим складом правопорушення штраф становитиме від 500 до 1000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, тобто від 8 500 до 17 000 грн, з конфіскацією знаряддя правопорушення або без неї.

Якщо особу протягом року вже притягували до відповідальності за таке саме порушення, штраф зростає до 2000 неоподатковуваних мінімумів — до 34 000.

За проникнення в умовах особливого періоду

передбачено найсуворішу санкцію — від 1000 до 3000 неоподатковуваних мінімумів, тобто до 51 000 грн.

Особливий період — це період функціонування національної економіки, органів державної влади, інших державних органів, органів місцевого самоврядування, Збройних Сил України, інших військових формувань, сил цивільного захисту, підприємств, установ і організацій з моменту оголошення мобілізації чи введення воєнного стану.

Що вважатиметься військовим об'єктом

Законопроект також визначає поняття військового об'єкта. До таких об'єктів належать:

- території з розташованими на них будівлями, спорудами та майданчиками для відкритого зберігання військової техніки, боєприпасів та іншого майна;
- військові транспортні засоби, озброєння та військова техніка;
- окремо розташовані будівлі, споруди та приміщення в них.

Йдеться про об'єкти, які належать Міноборони, Збройним Силам України, іншим складовим Сил оборони та визначеним у законопроекті державним органам. Вони мають бути огорожені або позначені відповідними покажчиками чи вивісками, а також перебувати під охороною військовослужбовців, працівників воєнізованої або сторожової охорони.

Справи про такі адміністративні правопорушення розглядатимуть районні, районні у містах, міські та міськрайонні суди.

Запровадження відповідальності має посилити захист військових об'єктів, знизити ризик розголошення інформації про їхнє розташування та інфраструктуру, а також підвищити безпеку цивільного населення.

Законопроект уже зареєстровано у Верховній Раді України. Щоб зміни набули чинності, законопроект має підтримати парламент і підписати Президент України.

ДОПОМОГА «ПАКУНОК ШКОЛЯРА»: ЯК ЗВЕРНУТИСЬ ЗА ВИПЛАТОЮ І КОЛИ ЗАКІНЧУЄТЬСЯ ТЕРМІН ПОДАЧІ ЗАЯВ

Батьки майбутніх першокласників вже можуть звертатись за оформленням одноразової грошової допомоги «Пакунок школяра» у розмірі 5 000 гривень на кожну дитину, зараховану до навчання у першому класі.

Якщо в сім'ї двоє першачків — виплата проводиться на кожного з них.

Хто має право на виплату

Право на виплату мають батьки, усиновлювачі або інші законні представники дітей, які у 2026-2027 навчальному році йдуть на підконтрольній території України до першого класу.

Як звернутися за виплатою?

Онлайн у застосунку Дія за таким алгоритмом:

1. Авторизуйтеся в застосунку Дія.
2. Відкрийте сервіс «Допомога від держави».
3. Оберіть «Пакунок школяра».
4. Оберіть дані про дитину, яка йде до першого класу.
5. Перейдіть до подання заяви.
6. Оберіть Дія.Карт-

ку з відкритим спеціальним рахунком «Турбота для дитини» для зарахування допомоги. Якщо ще не маєте її, відкрийте Дія.Картку в одному з уповноважених банків.

7. Перевірте дані та підпишіть заяву Дія.Підписом.

Офлайн у сервісному центрі Пенсійного фонду України:

За відсутності мобільного застосунку Дія або за бажанням заяву для оформлення допомоги можна подати до будь-якого сервісного центру Пенсійного фонду України.

У заяві зазначаються, зокрема, реквізити точного рахунку зі спеціальним режимом використання, відкритого в уповноваженому банку.

Під час звернення один з батьків або законний представник дитини також пред'являє:

- паспорт (або інший документ, що посвідчує особу);
- реєстраційний номер облікової картки платника податків — РНОКПП (за наявності);
- документи, що під-

тверджують повноваження законного представника (за потреби).

У разі неможливості отримання Пенсійним фондом України інших документів (свідоцтво про народження, свідоцтво про шлюб, рішення суду тощо) шляхом електронної інформаційної взаємодії, вони подаються в паперовій формі.

Заяви можна подати до 1 листопада 2026 року.

Як використати виплату?

Одноразова грошова допомога надається виключно у безготівковій формі на рахунок зі спеціальним режимом використання. Її можна використати на придбання книг, канцелярських товарів, шкільного одягу, взуття чи приладдя.

Важливо!

Усі раніше відкриті рахунки зі спеціальним режимом використання продовжують діяти в повному обсязі — переоформлювати їх не потрібно.

«ЄДУМКА» В «ДІЇ»: УРЯД ЗАПУСТИВ КОЛЕКТИВНІ ЗВЕРНЕННЯ ДО МІСЦЕВОЇ ВЛАДИ ЗІ ЗБОРОМ ПІДТРИМКИ

Кабінет Міністрів України постановою № 1199 від 30.09.2026 погодив дворічний експериментальний проєкт щодо комунікації фізичних осіб з органами місцевого самоврядування та військовими адміністраціями через портал «Дія».

«ЄДумка» — це особлива форма електронного колективного звернення, яке подається через «Дію» та супроводжується публічним збором підтримки й обговоренням. У ній можна запропонувати рішення або

повідомити про проблему місцевого значення, додати геолокацію та фото.

Як це працюватиме:

- «ЄДумка» проходить модерацию (автоматично або до трьох робочих днів) і оприлюднюється на порталі;
- за 14 календарних днів вона має набрати підтримку не менш як 0,1% жителів громади (наприклад, 100 позначок у Дії на 100 тисяч жителів);
- після цього рада або військова адміністрація розглядає її до 15 календарних днів і публікує результат з обґрунтуванням.

Загалом, «ЄДумка», як і петиція зобов'язує владу лише розглянути звернення та відповісти. Реалізовувати пропозиції вона буде тільки «у разі визнання за доцільне».

До того ж сервіс працює не одразу: Мінцифри має шість місяців на технічну реалізацію.

Постанова Кабінету Міністрів України № 1199 від 30 вересня 2026 року

АНОНС!

ЧИТАЙТЕ В НАСТУПНОМУ НОМЕРІ:

- ✓ **БАЗОВА СОЦДОПОМОГА: ЩО ПОТРІБНО ЗНАТИ**
(9 запитань про доходи, майно та перехід на нову виплату)
- ✓ **ПРИЙНЯТТЯ СПАДЩИНИ**
(Основні правила для спадкоємців)
- ✓ **ЯК СТАТИ НА ВІЙСЬКОВИЙ ОБЛІК БЕЗ ШТРАФУ**
(Якщо військовозобов'язаний не перебуває на обліку: як виправити статус і не отримати штраф)

!

БЕЗОПЛАТНА ПРАВНИЧА ДОПОМОГА

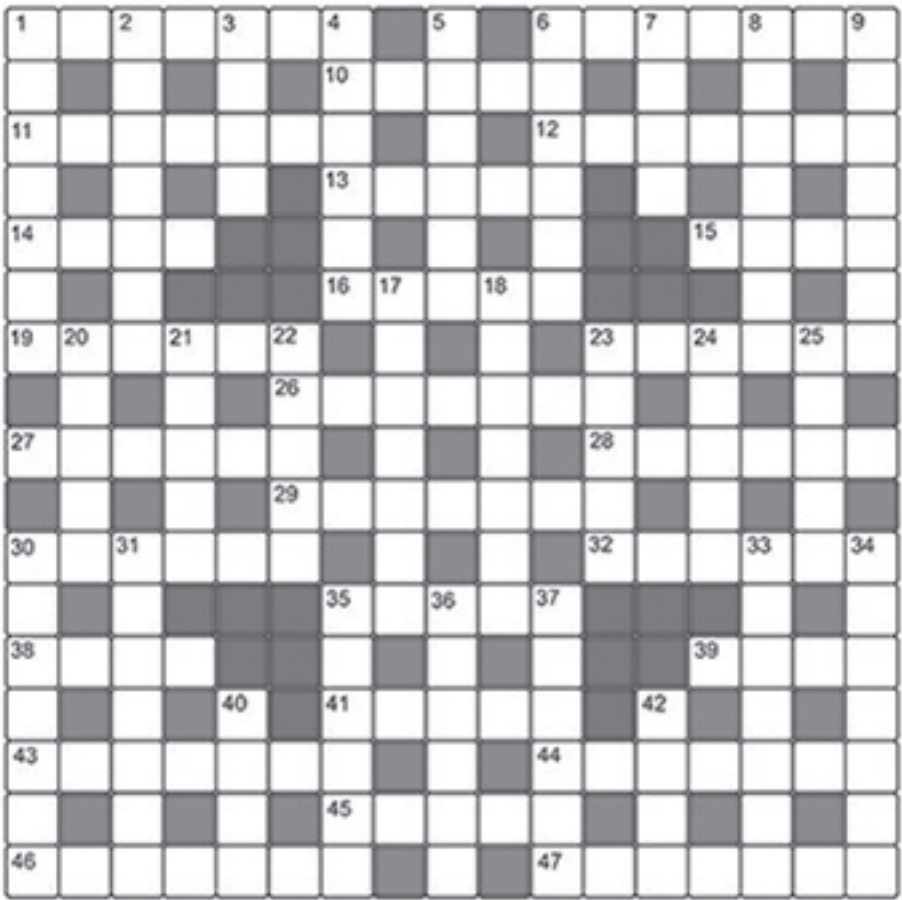
Отримати юридичну консультацію або правову допомогу можна за наступними контактами:

телефон: 0 800 213 103
e-mail: info@legalaidd.gov.ua

УКРПОШТА

ПЕРЕДПЛАТА 2027

Інформаційно-правова газета "ПОРАДИ ЮРИСТА"
Передплатний індекс - 49801

- По горизонталі:**
1. Світлофор на залізниці. 6. Музичний фанат. 10. Дані задачі. 11. Жінка, яка своєю поведінкою намагається подібати чоловікам. 12. Невелика напівзігнута булочка. 13. Анастасія для рідних та друзів. 14. Дипломатичний протест. 15. Рівень якості товару. 16. Письменниця ... Крісті. 19. Риба, яка вміє повзати по суші. 23. Титул царів у Древньому Єгипті. 26. Несподіваний випадок у житті. 27. Вантажний візок без мотора, який чіпляють до самохідних транспортних засобів. 28. Коштовний камінь, мінерал. 29. Відлучення від церкви. 30. Обласний центр України. 32. Бойове судно вікінгів. 35. Цегла із соломи. 38. Силует, створений сонцем. 39. Чемоданчик для грошей та документів. 41. Представник одного з ісламських народів. 43. Людина неймовірної сили. 44. Спільний обід у монастирі. 45. Хижа морська риба. 46. Місто відомої літературної відьми. 47. Овоч з грядки.
- По вертикалі:**
1. Одиниця вимірювання часу. 2. Вид глиняного посуду. 3. Знімок по-іншому. 4. Країна в Африці. 5. Відплата за спричинене зло. 6. Жіноче ім'я. 7. Об'єднання спортивних клубів. 8. Південна сусідка України. 9. Цигаркова отрута. 17. Навмисне або мимовільне кривляння обличчя. 19. Математичне твердження. 20. Цінний хутровий звір. 21. Казка "Солом'яний ...". 22. Суміш металів. 23. Перед будівлі. 24. Казка про великий урожай. 25. Турбота, піклування. 30. Тип кузова автомобіля. 31. Одиниця вимірювання дози опромінення. 33. Справжнє прізвище Марка Твена. 34. Перша українська співачка, яка виграла Євробачення. 35. Деспот, гнобител. 36. Камінь для елітного облицювання. 37. Десерт із суцвіття. 40. Адміністративно-територіальна одиниця у США. 42. Французька романістка Жорж ...

Розв'язання: 1. Семафор. 2. Меломан. 3. Кокетка. 4. Умова. 5. Кокетка. 6. Меломан. 7. Кокетка. 8. Умова. 9. Кокетка. 10. Дані задачі. 11. Жінка, яка своєю поведінкою намагається подібати чоловікам. 12. Невелика напівзігнута булочка. 13. Анастасія для рідних та друзів. 14. Дипломатичний протест. 15. Рівень якості товару. 16. Письменниця ... Крісті. 17. Навмисне або мимовільне кривляння обличчя. 18. Теорема. 19. Риба, яка вміє повзати по суші. 20. Цінний хутровий звір. 21. Казка "Солом'яний ...". 22. Суміш металів. 23. Перед будівлі. 24. Казка про великий урожай. 25. Турбота, піклування. 26. Несподіваний випадок у житті. 27. Вантажний візок без мотора, який чіпляють до самохідних транспортних засобів. 28. Коштовний камінь, мінерал. 29. Відлучення від церкви. 30. Обласний центр України. 31. Одиниця вимірювання дози опромінення. 32. Бойове судно вікінгів. 33. Справжнє прізвище Марка Твена. 34. Перша українська співачка, яка виграла Євробачення. 35. Деспот, гнобител. 36. Камінь для елітного облицювання. 37. Десерт із суцвіття. 38. Силует, створений сонцем. 39. Чемоданчик для грошей та документів. 40. Адміністративно-територіальна одиниця у США. 41. Представник одного з ісламських народів. 42. Французька романістка Жорж ... 43. Людина неймовірної сили. 44. Спільний обід у монастирі. 45. Хижа морська риба. 46. Місто відомої літературної відьми. 47. Овоч з грядки.

2026 р. Всеукраїнська інформаційно-правова газета
Свідоцтво KB 23224-13064ПР від 22.03.2018р. Ідентифікатор медіа - R30-03093
Засновник: ТОВ «Редакція газети «ПОРАДИ ЮРИСТА» (ЄДРПОУ 41861792)
Телефон редакції: +38 (050) 692-13-30, e-mail: porady_urista@ukr.net
Головний редактор Закутайло О. П. Заст. Головного редактора Закутайло С. О.
Керівник проекту Бортнік Р. О.
Газета виходить 1 раз на місяць. Тираж - 1000 прим.
Віддруковано в друкарні «Від і До». Адреса: м. Чернівці, вул. Заводська 37 - В.
Тел 0503763347. Замовлення № 1200

Відповідальність за точність і достовірність інформації несе автор.
За точність та зміст реклами - рекламодавці.
За якість друку відповідає друкарня.
Редакція не завжди поділяє точку зору автора публікації. Редакція залишає за собою право редагувати матеріал.
При використанні публікацій газети «Поради юриста» посилання на газету обов'язкове.
Матеріали друкуються українською мовою.

ЩЕ БІЛЬШЕ КОРИСНОЇ ТА
АКТУАЛЬНОЇ ІНФОРМАЦІЇ ЧИТАЙТЕ НА
ІНФОРМАЦІЙНО-ПРАВОВОМУ ПОРТАЛІ
«ПОРАДИ ЮРИСТА»
WWW.PORADY.ORG.UA

ПОРАДИ
ЮРИСТА